Meneekö meillä hyvin?

8.3.2017

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot ovat viime vuonna solmineet opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa nelivuotiset sopimukset tulevasta toiminnastaan. Tiedämme nyt, millaisia tavoitteita korkeakouluilla on opetuksessaan ja tutkimustoiminnassaan. Tulokset ovat Etelä-Pohjanmaan kannalta sekä hyviä että huonoja.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun tutkintotavoite on maan neljänneksi alhaisin, kun tutkintojen määrä suhteutetaan alueen väestöpohjaan. Kahden hallituksen aikana (Katainen, Sipilä) toteutetut leikkaukset ammattikorkeakouluihin näkyvät täällä. SeAMKin tutkintotarjonta on supistunut, eikä se vastaa vaikutusalueemme osaavan työvoiman kysyntää. Olemme jääneet tilaan, jossa olimme 1990-luvulla kun ammattikorkeakoulut perustettiin: silloin – 1990-luvulla – tavoiteltiin alueellisen tarjonnan tasoittamista.

Hyvää on se, että Seinäjoen ammattikorkeakoulu on menestynyt niin opetuksen kehittämisessä kuin tutkimus- ja kehittämistoiminnassa. Tämä on taannut ammattikorkeakoulujen keskinäisessä rahanjaossa SeAMKille hyvän aseman. Siihen on johtanut rakenteen keskittäminen Seinäjoelle Framin alueelle ja tämän mahdollistama eri toimintojen tehostaminen ja synergia. Taloudellinen näkymämme on lähivuosille kohtuullinen – jos merkittäviltä lisäleikkauksilta vältytään.

Ministeri Sanni Grahn-Laasonen on käynnistänyt Suomen korkeakoulutusta ja tutkimusta koskevan visiotyön parlamentaariselta pohjalta. Tämä on mielestäni myös hyvä asia. Suomen ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kehittämisessä on eletty sumuisissa tunnelmissa jo muutaman vuoden ajan. Myös innovaatiopolitiikka kaipaa uudistamista.

Etelä-Pohjanmaalla on totuttu olemaan tyytyväisiä nykyiseen korkeakoulurakenteeseen: ammattikorkeakouluun, yliopistokeskukseen, EPANET-verkostoon, Framin alueen kehittämiseen. Nämä kaikki syntyivät yli kymmenen vuotta sitten: Uusia korkeakoulupolitiikan avauksia – sellaisia joilla olisi valtakunnallista uutuusarvoa – ei ole syntynyt. Nyt olisi niiden aika.

En kaipaile Vaasan lääniä takaisin, mutta sen voi todeta, että Länsi-Suomessa Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alue on korkeakoulupolitiikan ”alisuorittaja”. Sen vielä ymmärtäisi, jos talouselämän pyörät pyörisivät vitkaan. Mutta niinhän ei asia ole. Maakuntamme ja koko Pohjanmaan alue on onnistunut korkeakoulutuksen edunvalvonnassa kehnonpuoleisesti.

Korkeakoulupolitiikka on ennemmin kestävyyslaji kuin sprinttimatka. Tarvitsemme uusia avauksia. Samalla myös ammattikorkeakoulujen alueellinen merkitys on otettava uuteen tarkasteluun, nyt käynnistyvän visiokeskustelun ytimeen.

Teksti:

Tapio Varmola, rehtori, toimitusjohtaja, SeAMK.
Kolumni on ilmestynyt Ilkka-lehdessä 10.3.2017.